

ΕΙΔΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 - ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ειδική έκθεση της Πράξης με τίτλο : «Αγωγή Και Προαγωγή Της Υγείας Χρηστών Εξαρτησιογόνων Ουσιών MIS 339476 »

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ;

Έναρξη **1/6/2011**- Λήξη **30/4/2015**

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ:

- **Την Τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ “ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ”:** Υπηρεσίες Ενημέρωσης και Παροχής Βοήθειας στους ενεργούς χρήστες για την πρόληψη και τη μείωση της βλάβης από τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών» και ως εξής : έναρξη **15/10/2011** και λήξη **31/12/2014**
- **Την Τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 2 :** «Λειτουργία Υπηρεσίας «Δουλειά στο Δρόμο» (Streetwork) στην Θεσσαλονίκη» θεραπείας» και ως εξής : έναρξη **15/11/2011** και λήξη **28/2/2015**.
- **Την Τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 3 :** «Οργάνωση και λειτουργία Εποπτευόμενου σταθμού στην Αθήνα για την προστασία της υγείας των ενεργών χρηστών, έγκαιρης παρέμβασης για την αντιμετώπιση της υπερδοσολογίας (Overdose) και προετοιμασίας ένταξης σε προγράμματα θεραπείας» και ως εξής: έναρξη **1/07/2012** και λήξη **30/04/2015**.
- **Την Τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 4 :** «Εξωτερική αξιολόγηση πράξης» και ως εξής : έναρξη **20/8/2012** και λήξη **30/04/2015**
- **Την τροποποίηση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης** και ως εξής :
έναρξη **1/6/2011** και λήξη **30/4/2015**

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Τροποποιήθηκε ο συνολικός προϋπολογισμός του Έργου λόγω τροποποίησης των επιμέρους προϋπολογισμών των υποέργων (έχει αιτιολογηθεί στις ειδικές εκθέσεις των σχετικών υποέργων). Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκε :

- Ο συνολικός προϋπολογισμός του υποέργου 3 από το ποσό των 1.057.855 ευρώ στο ποσό του 810.000 ευρώ.
- Ο συνολικός προϋπολογισμού του υποέργου 4 από το ποσό των 45.000 ευρώ στο ποσό των 34.686 ευρώ.
- Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης από το ποσό των 1.760.000 ευρώ στο ποσό του 1.501.831 ευρώ.

ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ MIS 339476	ΑΡΧΙΚΟΣ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΥΠΟΕΡΓΟ 1 : Επιχείρηση «ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ» : Υπηρεσίες ενημέρωσης και παροχής βοήθειας σε ενεργούς χρήστες για τη πρόληψη και τη μείωση της βλάβης από τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών	357.145,00 €	357.145,00 €
ΥΠΟΕΡΓΟ 2 : Λειτουργία Υπηρεσίας «Δουλειά στο Δρόμο» (Streetwork) στην Θεσσαλονίκη	300.000,00 €	300.000,00 €
ΥΠΟΕΡΓΟ 3 : Οργάνωση και λειτουργία Εποπτευόμενου σταθμού στην Αθήνα για την προστασία της υγείας των ενεργών χρηστών, έγκαιρης παρέμβασης για την αντιμετώπιση της υπερδοσολογίας (Overdose) και προετοιμασίας ένταξης σε προγράμματα θεραπείας.	1.057.855,00 €	810.000,00 €
ΥΠΟΕΡΓΟ 4 : Εξωτερική Αξιολόγηση	45.000,00 €	34.686,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	1.760.000,00 €	1.501.831,00 €

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 4 : «Εξωτερική αξιολόγηση πράξης»

Το αρχικό χρονοδιάγραμμα του υποέργου 4 είχε έναρξη την 20/8/2012 και λήξη την 14/5/2014. Κρίθηκε αναγκαία η παράταση υλοποίησης του υποέργου 4 έως την 30/4/2015 (λήξη πράξης) με δεδομένο ότι το υποέργο 3 της πράξης και άρα συνολικά το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της πράξης θα ολοκληρωθεί στις 30/4/2015.

Νέο τροποποιημένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του υποέργου 4 : **20/8/2012 - 30/04/2015.**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Κατά την υλοποίηση της πράξης, προέκυψε η ανάγκη τροποποίησης του οικονομικού αντικειμένου των υποέργων 1-3. Τα ποσά ανακατανομών προέκυψαν κατά κύριο λόγο:

α) από την δραστική μείωση (περίπου στο 50%) της δαπάνης αμοιβών θεραπευτικού προσωπικού ορισμένου χρόνου, μετά τις ραγδαίες αλλαγές στα εργασιακά την τελευταία διετία και την ένταξη των υπαλλήλων του ΟΚΑΝΑ στο ενιαίο μισθολόγιο,

β) από την μη χρήση του κονδυλίου για προσλήψεις διοικητικού προσωπικού και φυλάκων ορισμένου χρόνου (υποέργο 3), με δεδομένο ότι η διαδικασία έγκρισης των θέσεων

καθυστέρησε κατά πολύ από τα αρμόδια υπουργεία και η συνέχιση της διαδικασίας που απαιτείται για την πρόσληψη είναι χρονοβόρα * και δεν έχει ακολουθηθεί ξανά στο παρελθόν. Εκτιμάται ότι μπορεί να μην ολοκληρωθεί ως την λήξη της πράξης και αν ολοκληρωθεί, ο χρόνος παροχής υπηρεσιών των υπαλλήλων που θα προσληφθούν θα είναι ελάχιστος (λήξη συμβάσεων θεραπευτικού προσωπικού υποέργου 3 στις 14/1/2015).

Το αδιάθετο υπόλοιπο των αμοιβών προσωπικού ορισμένου χρόνου ανέρχεται στο ποσό των 94.824 ευρώ για το Υπόεργο 2 και στο ποσό των 632.350 ευρώ για το υποέργο 3. Μέρος του αδιάθετου υπολοίπου των αμοιβών προσωπικού ορισμένου χρόνου κάλυψε απρόβλεπτες δαπάνες οι οποίες προέκυψαν κατά την διάρκεια υλοποίησης του υποέργου, οι οποίες συντελούν στην ορθή και αποτελεσματική υλοποίηση της πράξης και δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψη τους κατά τη σύνταξη του αρχικού προϋπολογισμού.

Η προτεινόμενη πράξη, μέσω των υποέργων που υλοποίησε συνέβαλε :

- στη προστασία της δημόσιας υγείας και της ατομικής υγείας του χρήστη,
- στην αντιμετώπιση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω παρεμβάσεων σε νευραλγικούς επαγγελματικούς χώρους που έχουν τη δυνατότητα ανάπτυξης και εφαρμογής πολιτικών πρόληψης, έγκαιρης παρέμβασης και εμπέδωσης του αισθήματος δικαίου,
- στη τροποποίηση της συμπεριφοράς των ενεργών χρηστών, στη κινητοποίηση τους για την προάσπιση της σωματικής τους υγείας, τη μείωση της βλάβης και τη γενικότερη υιοθέτηση στάσεων και πρακτικών που ευνοούν το ατομικό συμφέρον αλλά και το κοινωνικό σύνολο,
- στη μείωση της βλάβης από την χρήση ουσιών, την πρόληψη της επιδείνωσης της υγείας των χρηστών, την αντιμετώπιση ψυχιατρικών διαταραχών των εξαρτημένων και τη γενικότερη μείωση της εγκληματικότητας που σχετίζεται με την χρήση ουσιών,
- στη προσέγγιση και παροχή βοήθειας στην ομάδα των χρηστών, που βρίσκονται εκτός θεραπευτικών προγραμμάτων και δυσκολεύονται ή δεν αποφασίζουν ή δε γνωρίζουν τις υπηρεσίες στις οποίες πρέπει να απευθυνθούν. Προσπαθώντας, πάντα, να επικοινωνήσουμε στη δίκη τους γλώσσας τους με κατάλληλους τρόπους και εργαλεία, έτσι ώστε να επιτύχουμε τη μέγιστη δυνατή κινητοποίηση τους για συμμετοχή σε θεραπευτικά προγράμματα,
- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ψυχοκοινωνικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων που παρέχονται στα άτομα με διαταραχές χρήσης ουσιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ

Τα Παραδοτέα όλων των Υποέργων ολοκληρώθηκαν.

ΥΠΟΕΡΓΟ 1

Π1.1	Απολογιστική αναφορά Δράσης 1
Π1.2	Απολογιστική αναφορά Δράσης 2
Π1.3	Απολογιστική αναφορά Δράσης 3
Π1.4	Πρωθυτικές ενέργειες - 1 συνέντευξη τύπου, 2 συνεδρίες με τοπικούς φορείς
Π1.5	Ενέργειες Προβολής στα ΜΜΕ – 6 Δελτία Τύπου
Π1.6	Παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού για την εκπαίδευση και ενημέρωση των ωφελουμένων και την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της κοινής γνώμης. Αναπαραγωγή σε 8000 φυλλάδια

ΥΠΟΕΡΓΟ 2

Π2.1	Λειτουργία υπηρεσίας «Δουλειά στο Δρόμο» (Streetwork) στην Θεσσαλονίκη για χρονικό διάστημα 24 μηνών
Π2.2	Επιχειρησιακός σχεδιασμός υπηρεσίας
Π2.3	Κανονισμός Λειτουργίας υπηρεσίας
Π2.4	Παραγωγή έντυπου υλικού ενημέρωσης ενεργών χρηστών - 5000 Φυλλάδια

ΥΠΟΕΡΓΟ 3

Π3.1	Λειτουργία Εποπτευόμενου Σταθμού Προστασίας της υγείας των ενεργών χρηστών στην Αθήνα
Π3.2	Επιχειρησιακός σχεδιασμός υπηρεσίας
Π3.3	Κανονισμός Λειτουργίας υπηρεσίας

Όπως προκύπτει από την περιγραφή δράσεων/ενεργειών / ειδικών εκθέσεων που παρατίθενται ανά Υποέργο καθώς και από τη χρήση λοιπών στοιχείων του Έργου τεκμηριώνεται :

- Η πορεία υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου κρίνεται πάρα πολύ ικανοποιητική, ιδιαίτερα εάν λάβει κανείς υπόψη τις δυσκολίες που δημιουργούσε, αφενός η δυσκολία ανεύρεσης των κατάλληλων jobiste για την προσέγγιση της Ο.Σ. καθώς και η δυσκολία προσέγγισης των ενεργών χρηστών στο δρόμο,, αφετέρου το πλήθος διαδικαστικών γραφειοκρατικών θεμάτων που έπρεπε να διεκπεραιωθούν (προκηρύξεις, διαδικασία προσλήψεων, καθυστέρηση προσλήψεων, είδη συμβάσεων εργασίας,, έκδοση απαιτούμενων ΦΕΚ κ.α) Η τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος ήταν πλήρως αιτιολογημένη από τον ΟΚΑΝΑ και αναγκαία . Οι τροποποιήσεις αυτές δεν επηρέασαν το φυσικό αντικείμενο της πράξης και ήταν αναγκαίες προκειμένου να ολοκληρωθεί με επιτυχία το φυσικό αντικείμενο Η τροποποίηση του οικονομικού αντικείμενου (ανακατανομή δαπανών, τροποποίηση εγκεκριμένου προϋπολογισμού) αποδεικνύουν όχι μόνο την αναγκαιότητά του, αλλά και την ορθή παρακολούθηση / διαχείριση του οικονομικού αντικείμενου από τους Υπευθύνους.
- Ο μεγάλος βαθμός ανταπόκρισης του συγκεκριμένου προγράμματος, στις ανάγκες των ωφελούμενων (αποτελέσματα ερωτηματολογίων, ποσοτικά στοιχεία απολογισμοί).
- Το πλήθος και η ποικιλία των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω του προγράμματος κάλυψαν πολυποίκιλες ανάγκες της Ομάδας στόχου αλλά και της ευρύτερης κοινότητας.
- Η επιλογή του κατάλληλου σχεδιασμού και των απαραίτητων ενεργειών/ δράσεων για την επίτευξη της στοχοθεσίας.
- Η επίτευξη της αρχικής στοχοθεσίας του κάθε Υποέργου αλλά και του έργου στο σύνολό του, όπως αυτή είχε τεθεί στο ΤΔΕ.
- Τα αποτελέσματα των υποέργων αλλά και του Έργου ως σύνολο, κρίνονται πολύ ικανοποιητικά και σύμφωνα με την απόφαση ένταξης, το τεχνικό δελτίο της πράξης και τις υποχρεώσεις του Συμφώνου Αποδοχής.
- Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για α)τις προκηρύξεις θέσεων εργασίας β) τους δημόσιους διαγωνισμούς (προμήθεια υλικών, εξωτερικών συνεργατών κ.α), ήταν

σύμφωνες με το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει α) τις προσλήψεις προσωπικού (όλων των ειδών των συμβάσεων εργασίας) και τους δημόσιους διαγωνισμούς.

- Η υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος ως υιοθέτηση και συμμόρφωση στις οδηγίες Διεθνών Οργανισμών. (WHO/UNAIDS κ.α).
- Η εναρμόνιση του εθνικού νομικού πλαισίου /διοικητικού πλαισίου με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εν γένει η ενσωμάτωση των δράσεων στις εθνικές πολιτικές.
- Η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών του ΟΚΑΝΑ καθώς και με αρμόδιους φορείς που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο τομέα και ομάδα στόχο.
- Η πραγματοποίηση όλων των απαραίτητων ενεργειών δημοσιότητας του Έργου.
- Οι εκτιμώμενες επιπτώσεις (impact indicators) του έργου (δηλ συνέπειες του έργου μετά την παρέλευση κάποιου χρόνου από την άμεση επίδραση των αποτελεσμάτων) κρίνεται ότι είναι θετικές, και πολλαπλασιαστικές .Ενδεικτικά παραδείγματα δεικτών είναι : α) ο συνολικός αριθμός ΧΕΝ που προσεγγίστηκε και συμμετείχε σε όλα τα Υποέργα του Έργου .β) η επικοινωνία που αποκτήθηκε και το αίσθημα εμπιστοσύνης που δημιουργήθηκε, με αυτή τη δύσκολα προσπελάσιμη ομάδα ώστε να μπορέσουν να γίνουν και άλλες παρεμβάσεις στο μέλλον γ) η ενημέρωση/ευαισθητοποίηση του επιστημονικού αλλά και του ευρύτερου κοινού.
- Το συγκεκριμένο πρόγραμμα και οι παρεχόμενες από αυτό υπηρεσίες δημιουργούν κοινωνική προστιθέμενη αξία, τόσο σε επίπεδο βελτίωσης της υγείας των ΧΕΝ (κύριας ομάδας στόχου), όσο και σε επίπεδο της δημόσιας υγείας και του ευρύτερου κοινού (έμμεσα επωφελούμενοι) αφού προστατεύεται η υγεία αυτού από τη μείωση της διάδοσης λοιμωδών νοσημάτων (HIV κ.ά) Επιπρόσθετα, με τέτοιου είδους προγράμματα, σε ένα κράτος δικαίου διασφαλίζεται η ισότητα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, σε όλους χωρίς διακρίσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με βιβλιογραφικές πηγές υπολογίζεται ότι στην Ελλάδα ι διαβιούν περίπου 20.000-27.000 χρήστες με κύρια ουσία την ηρωίνη.. Από το σύνολο των χρηστών ηρωίνης υπολογίζεται ότι 8-11.000 κάνουν χρήση ενδοφλέβιων ναρκωτικών (ΧΕΝ). Εκτός από τα προβλήματα εθισμού, υπερδοσολογίας και παραβατικής συμπεριφοράς, η ενδοφλέβια

χρήση ναρκωτικών έχει συσχετιστεί με αρκετά μεταδοτικά νοσήματα, τα συχνότερα των οποίων είναι η ηπατίτιδα C και η λοίμωξη HIV/AIDS. Υπολογίζεται ότι το 50% των ΧΕΝ είναι χρόνιοι φορείς της ηπατίτιδας C, ο δε επιπολασμός του HIV/AIDS σε ΧΕΝ που απευθύνονταν σε μονάδες/προγράμματα θεραπείας ήταν πολύ χαμηλός (0,3-0,8%) μέχρι πρόσφατα στη χώρα μας. Η χαμηλή κάλυψη των προληπτικών υπηρεσιών σε συνδυασμό με την οικονομική ύφεση, τα μεταναστευτικά κύματα και την αυξημένη συμπεριφορά υψηλού κινδύνου στους ΧΕΝ φαίνεται ότι συνιστούν τα σημαντικότερα αίτια αυτής της επιδημίας.

Όπως προκύπτει από τα προαναφερόμενα στοιχεία υπήρχε επιτακτική, διαγνωσμένη επιστημονικά και κοινωνικά, ανάγκη (αύξηση ΧΕΝ, ραγδαία εξάπλωση της επιδημίας του ιού HIV).

Το συγκεκριμένο Έργο μέσω της υλοποίησης συγκεκριμένων παρεμβάσεων ήρθε «ως άμεση απάντηση/ανταπόκριση» των αρμόδιων υπηρεσιών στην αντιμετώπιση/διαχείριση του προβλήματος.

Η επιχείρηση ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ (Υποέργο 1) υλοποιήθηκε σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη ήταν μια πρωτοποριακή και επιτυχής μέθοδος προσέγγισης χρηστών Το κύριο χαρακτηριστικό της συνίσταται στο ότι αποτελεί μια τεχνική δημιουργίας δικτύων ανάμεσα στον κρυμμένο πληθυσμό των χρηστών και ως εκ τούτου συνιστά μέσο διάχυσης των μηνυμάτων με γεωμετρική πρόοδο. Με αυτό τον τρόπο επιτεύχθηκε η ευαισθητοποίηση των περιθωριοποιημένων χρηστών σχετικά με νοσήματα όπως το AIDS και η ηπατίτιδα, την ενημέρωσή τους για υπηρεσίες άμεσης πρόσβασης. Επιπρόσθετα επιτυγχάνεται και η καταγραφή των αναγκών τους, ώστε να βελτιωθούν οι τις παρεχόμενες υπηρεσίες του ΟΚΑΝΑ.

Η υπηρεσία STREETWORK (Υποέργο 2) η οποία πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη ανταποκρίθηκε σε πολλά αιτήματα τόσο των ΧΕΝ όσο και της ευρύτερης κοινότητας Μέσω των πραγματοποιηθέντων παρεμβάσεων επιτεύχθηκε η κάλυψη πολυποίκιλων αναγκών των ΧΕΝ όπως η έλλειψη στέγης, τροφής, παροχή πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, επίλυση νομικών θεμάτων κ.α.

Σε επίπεδο κοινότητας, η συγκεκριμένη υπηρεσία πραγματοποίησε παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση μειζόνων ζητημάτων που προκύπτουν από τη συνάθροιση ΧΕΝ στο δρόμο (πιάτσες), απειλώντας έτσι τη δημόσια υγεία και τάξη (κίνδυνος μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων, εγκληματικότητα).

Η λειτουργία του Εποπτευόμενου Σταθμού στην Αθήνα (Υποέργο 3)

Η λειτουργία του Εποπτευόμενου Σταθμού ήταν μια πρωτοποριακή δράση στον τομέα της μείωσης της βλάβης στην Ελλάδα.

Διεθνώς οι εποπτευόμενοι χώροι ασφαλέστερης χρήσης αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο στη μάχη κατά των ναρκωτικών. Αντίστοιχες συντονισμένες δράσεις και πρότυποι σταθμοί δημιουργήθηκαν σε μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις (Ολλανδία, Ελβετία κ.α) και είχαν ευεργετικά αποτελέσματα σε βάθος χρόνου.

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, οι εποπτευόμενοι σταθμοί όπου κι αν εφαρμόστηκαν στην Ευρώπη έφεραν σημαντικά αποτελέσματα. Καταρχήν, τη μείωση της εξάπλωσης των λοιμωδών νοσημάτων στην κοινότητα γεγονός που είναι ιδιαίτερα σημαντικό, εάν λάβει κανείς υπόψη του την επιδημιολογική έκρηξη του AIDS Τώρα όσον αφορά τα υπόλοιπα οφέλη, έχει παρατηρηθεί ότι οι εποπτευόμενοι σταθμοί ασφαλέστερης χρήσης, βοηθούν στη μείωση των θανάτων αφού εποπτεύονται οι χρήστες για πιθανά overdose, αυξάνουν την ένταξη των χρηστών σε προγράμματα θεραπείας, προστατεύουν τα μικρά παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας από το να βλέπουν να γίνεται δημόσια χρήση, ευαισθητοποιούν τους ενεργούς χρήστες σε θέματα ψυχοκοινωνικής μέριμνας και τέλος μειώνουν την όχληση των ανθρώπων από τη χρήση σε δημόσιους χώρους».

Ο ΟΚΑΝΑ λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή βιβλιογραφία και πρακτική ενέταξε τη δημιουργία του εποπτευόμενου σταθμού ασφαλέστερης χρήσης στο συγκεκριμένο έργο. Η πρωτοβουλία και απόφαση αυτή, ήταν Επιστημονικά τεκμηριωμένη.

Δυστυχώς, όπως ήδη έχει προαναφερθεί, η λειτουργία του διακόπηκε λόγω νομοθετικών ασαφειών.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθεί και να ληφθεί υπόψη από τους χαράσσοντες την πολιτική, ότι όχι μόνο ελληνικά αλλά και διεθνή πρακτορεία (Associated Press, Reuters, Γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων) ενδιαφέρθηκαν για τη συγκεκριμένη δράση .Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν πολλές δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά (πχ επιστημονικό περιοδικό LANCET). πολλοί εκπρόσωποι χωρών της αλλοδαπής επισκέφθηκαν, επιβράβευσαν και έστειλαν ευχαριστήριες επιστολές για την πρωτοποριακή αυτή δράση (πχ *Ευχαριστήρια επιστολή από το γραφείο του Πρωθυπουργού της Γαλλίας, εκ μέρους της εθνικής συντονίστριας της Γαλλίας για τα ναρκωτικά, μετά από επίσκεψη στον σταθμό «ΟΔΥΣΣΕΑ»*).

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Γενικά τα προβλήματα/ δυσχέρειες του Έργου μπορούν να συνοψιστούν και να κατηγοριοποιηθούν ως εξής α) γραφειοκρατικά /διαδικαστικά β) έλλειψης κοινής στοχοθεσίας φορέων που υλοποιούσαν προγράμματα που ενέπιπτε η συγκεκριμένη ομάδα στόχος (πχ αστυνομία) γ) η ιδιαιτερότητα της Ομάδας στόχου.

ΟΙ Επιστημονικά Υπεύθυνοι όλων των Υποέργων, η Υπεύθυνη του Τμήματος Προγραμμάτων και Χρηματοδότησης, καθώς και η Διοίκηση του ΟΚΑΝΑ, προέβησαν σε μια σειρά ενεργειών/δράσεων προκειμένου να υποστηρίξουν το όλο εγχείρημα (έκδοση απαραίτητων διοικητικών αποφάσεων, τροποποιήσεις ΤΔΕ, ανεύρεση πόρων, ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό, ευρωπαϊκό & διεθνές επίπεδο κ.α) επέδειξαν ιδιαίτερη ευελιξία και αμεσότητα στη επίλυση των προβλημάτων που προέκυψαν και τελικά υποστήριξαν το όλο εγχείρημα με μεγάλη επιτυχία.

Η Ομάδα Στόχος (ΧΕΝ) είναι μια δύσκολα προσπελάσιμη ομάδα Η μεθοδολογία προσέγγισης που χρησιμοποιήθηκε, μέσω του συγκεκριμένου Έργου, όπως έχει ήδη τεκμηριωθεί ήταν εύστοχη και επιτυχής . Κατάφερε να εντοπιστεί «κρυμμένος» πληθυσμός ΧΕΝ και να μεταδοθούν μηνύματα γνωστοποίησης της διαθεσιμότητας των υπηρεσιών, ασφαλούς χρήσης, μείωσης της βλάβης κ.α

Παρόλες όμως, τις δυσκολίες προσέγγισης της συγκεκριμένης ομάδας, επιτεύχθηκε μέσω του προγράμματος υψηλό ποσοστό συμμετοχής και υψηλό ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων (ΧΕΝ).

Με τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την επεξεργασία τους, αποκτήθηκαν σημαντικές πληροφορίες για το προφίλ, τις στάσεις, τις συμπεριφορές τους καθώς και για τα προβλήματα υγείας και γενικότερα τις ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι ΧΕΝ Τέλος αξίζει να αναφερθεί, ότι σύμφωνα με τα συμπεράσματα που προέκυψαν (σύμφωνα με τις απαντήσεις του δείγματος) και στην Αθήνα και σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, στη Θεσσαλονίκη, οι ανάγκες για streetworkers παραμένουν σε υψηλά επίπεδα.

Η συμμετοχή μεγάλου αριθμού ΧΕΝ από ευρείες γεωγραφικές περιοχές όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη σε σύντομο χρονικό διάστημα, και η θετική αξιολόγηση του προγράμματος από τους συμμετέχοντες υποδηλώνει ότι η χρήση επαναλαμβανόμενων παρεμβάσεων, αποτελεί ένα αποτελεσματικό τρόπο επίτευξης υψηλής κάλυψης μίας ανάγκης σε σύντομο χρονικό διάστημα Παράγοντες όπως ενημέρωση και εύκολη πρόσβαση σε αποστειρωμένες βελόνες-/σύριγγες και προφυλακτικά μείωσαν τις συμπεριφορές υψηλού κινδύνου

Επιπρόσθετα η πρόσβαση των οροθετικών HIV/AIDS σε θεραπεία υποκατάστασης και αντιρετροϊκή θεραπεία θα ελαχιστοποιήσει τις νέες λοιμώξεις με την πάροδο του χρόνου. Τέλος, θα μπορούσε να ειπωθεί με βεβαιότητα ότι «κερδήθηκε» η εμπιστοσύνη ενός δύσκολου πληθυσμού – ο οποίος θα είναι πιο ανοιχτός σε μελλοντικές παρεμβάσεις. Η αποκτηθείσα γνώση και εμπειρία, από τις συγκεκριμένες παρεμβάσεις και τα αποτελέσματα αυτών, θα συμβάλουν σημαντικά στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του ΟΚΑΝΑ προς την Ο.Σ.

Με την υλοποίηση του συγκεκριμένου Έργου, δημιουργήθηκε ένα δίκτυο συνεργασίας, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με φορείς που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο πεδίο και με το συγκεκριμένο πληθυσμό στόχο, το οποίο μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μελλοντικές συνεργασίες.

Πραγματοποιήθηκαν όλες οι προβλεπόμενες δράσεις εκπαίδευσης /κατάρτισης του προσωπικού και μέσω των αποτελεσμάτων του Έργου τεκμηριώνεται ότι η παρεχόμενη εκπαίδευση ήταν κατάλληλη για την επίτευξη των στόχων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των σχετικών ερωτηματολογίων εκφράζεται μεγάλος βαθμός ικανοποίησης του προσωπικού και σε επίπεδο εκπαίδευσης και σε επίπεδο υλοποίησης παρεμβάσεων.

Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε πλήθος προωθητικών ενεργειών (συνεντεύξεις τύπου, εισηγήσεις σε επιστημονικά συνέδρια, συγγραφή άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά κ.α) με σκοπό την προβολή και την διάχυση των αποτελεσμάτων του Έργου σε εθνικό, ευρωπαϊκό επίπεδο. Παράλληλα σε επίπεδο ομάδας στόχου (ΧΕΝ) πραγματοποιήθηκε πλήθος ενημερωτικών συναντήσεων, διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού και υλικού για ασφαλή χρήση με σκοπό τη γνωστοποίηση των υπηρεσιών και την ενημέρωση /παρέμβαση για την πρόληψη των μεταδοτικών νοσημάτων. Οι πραγματοποιηθείσες δράσεις δημοσιότητας και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου κρίνονται επιτυχείς σε σχέση με ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες.

Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης Πράξης, κρίνονται στο μέγιστο βαθμό ικανοποιητικά γιατί η Πράξη ενείχε μεγάλο βαθμό δυσκολίας τόσο σε επίπεδο καινοτομίας και πολυπλοκότητας όσο και σε επίπεδο χρονοδιαγράμματος (σύντομο) που έπρεπε να υλοποιηθεί. Αξίζει να αναφερθεί, ένας πολύ σημαντικότερος δείκτης που καθιστά επιτυχημένο το πρόγραμμα, και αυτός είναι, ο αριθμός των ΧΕΝ που προσεγγίστηκαν, συμμετείχαν και ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή τους στην έρευνα.

Αξίζει ιδιαίτερα να αναφερθεί και να αξιολογηθεί ως ποιοτικό αποτέλεσμα ότι μέσω του συγκεκριμένου Έργου (ιδιαίτερα του Υποέργου 1-Δράση Χιονοστιβάδα) ότι δόθηκε μια σημαντική ευκαιρία στους πρώην χρήστες, ως JOBISTE, να προσεγγίσουν ενεργούς ΧΕΝ και να συμβάλουν οι ίδιοι στη μείωση της βλάβης Είναι μεγάλο επίτευγμα το γεγονός, ότι οι άνθρωποι αυτοί αρχίζουν να αποκτούν ενεργό ρόλο στην κοινωνία και να αναπτύσσουν και πάλι το αίσθημα της αυτοεκτίμησής (όπως καταγράφεται στα ερωτηματολόγια των JOBISTE σημαντικό κίνητρο για αυτούς εντός από το οικονομικό αποτέλεσε η επιθυμία τους, να βοηθήσουν ανθρώπους με πρόβλημα εξάρτησης και να συμβάλουν και αυτοί στην όλη προσπάθεια που γινόταν).

Μακροπρόθεσμα όμως, η διατήρηση των αποτελεσμάτων, του Έργου, θα απαιτήσει μια πολυτομεακή προσέγγιση και συνεργασία μεταξύ ελληνικών αλλά και ευρωπαϊκών φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα, καθώς και τη διάθεση των απαραίτητων πόρων που θα διασφαλίζουν τη συνέχεια των υπηρεσιών αυτών.

Η πραγματοποίηση ανάλυσης σε επίπεδο cost/efficient θα τεκμηρίωνε εκτός από τα άλλα οφέλη του προγράμματος και το οικονομικό όφελος των υπηρεσιών υγείας και της χώρας μας γενικότερα (ιδιαίτερα το όφελος που προκύπτει στις υπηρεσίες υγείας από την πρόληψη της μετάδοσης των λοιμωδών νοσημάτων).

Εν κατακλείδι

Οι υπηρεσίες Μείωσης της βλάβης είναι διεθνώς αναγνωρισμένες από τη δεκαετία του 1980 ως οι αποτελεσματικότερες σε θέματα πρόληψης μεταδοτικών ασθενειών (π.χ. Ηπατίτιδες Β και C, HIV/AIDS), υπερδοσολογίας και θανάτων, αλλά και συνολικά στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της χρήσης ουσιών σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Αδιαμφισβήτητα αποτελούν το συνδυαστικό κρίκο των ανθρώπων που κάνουν χρήση ουσιών με το σύστημα υγείας και πρόνοιας. Σαφώς, λοιπόν, είναι σημαντικό να ενισχυθούν κυρίως οικονομικά και να διευρυνθούν πανελλαδικά με νέες εξελιγμένες παρεμβάσεις υποστηρίζοντας ακόμα περισσότερο την ποικιλόμορφη αυτή ευπαθή κοινωνική ομάδα.

Ο ΟΚΑΝΑ μέσω του συγκεκριμένου Έργου επιχείρησε να συμβάλει, με το δικό του τρόπο στη μείωση των ανισοτήτων και των διακρίσεων Ανέπτυξε καινοτόμες υπηρεσίες που συνέβαλαν σε πολύ μεγάλο βαθμό στη μείωση της βλάβης, με μεγάλο θετικό αντίκτυπο τόσο στην ατομική υγεία των ΧΕΝ όσο και στη δημόσια υγεία και παράλληλα επέφεραν οικονομικό όφελος για τη χώρα μας.

Ιδιαίτερα σημαντική, ήταν η προσωπική προσπάθεια και ζήλος όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών στο Έργο, γεγονός που συντέλεσε και στην επιτυχή έκβασή του.

Τέλος αποκτήθηκε η απαραίτητη τεχνογνωσία για πλήθος παρεμβάσεων στον πληθυσμό των ΧΕΝ, γεγονός που θα ήταν σκόπιμο να αξιοποιηθεί και σε άλλες παρεμβάσεις στο μέλλον.